

Brüssel, 28. veebruar 2022
(OR. fr)

6464/22

LIMITE

ENV 148
CLIMA 75
FORETS 10
AGRI 64
RELEX 215

Institutsioonidevaheline
dokument:
2021/0366(COD)

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse teatavate raadamise ja metsade degradeerumisega seotud kaupade ja toodete liidu turul kättesaadavaks tegemist ja liidust eksportimist ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 995/2010 – Poliitiline mõttevahetus

1. Selleks, et suunata eespool nimetatud seadusandliku ettepaneku üle toimuvat mõttevahetust järgmisel keskkonna nõukogu istungil 17. märtsil 2022 on eesistujariik valmistanud ette käesoleva märkuse lisas esitatud taustdokumendi koos kahe küsimusega.
2. Alaliste esindajate komiteel palutakse eesistujariigi koostatud taustdokument ja küsimused teadmiseks võtta ning edastada need eespool nimetatud poliitiliseks mõttevahetuseks nõukogule.

Ettepanek: määrus, milles käsitletakse teatavate raadamise ja metsade degradeerumisega seotud kaupade ja toodete liidu turul kättesaadavaks tegemist ja liidust eksportimist

- Eesistujariigi märkus -

Metsade kaitse on meie ühiskonna ja tulevaste põlvkondade jaoks ülioluline küsimus. Metsadel on keskne roll nii kliimamuutuste kui ka elurikkuse vähenemise vastu võitlemisel. Samuti toetavad metsad materjalidega varustamist, reguleerivad teatavaid looduslikke protsesse ja pakuvad elatist väga suurele hulgale maailma kõige vaesematele kogukondadele.

Kiireloomuline vajadus tegutseda ambitsioonika ja ühise eesmärgi nimel

Metsad on Euroopa ja rahvusvaheliste organite aruteludes üha tähtsamal kohal. 2021. aasta novembris toimunud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 26. istungjärgul võeti laialdaselt arvesse nii metsade kui ka maakasutussektori rolli kliimamuutuste leevendamise kiirendamisel. Kõnealusel üritusel lubasid üle 90 % maailma metsadest esindava 141 riigi juhid teha ühiselt tööd metsade kadumise ja mulla degradeerumise peatamiseks ja ümberpööramiseks 2030. aastaks, tehes seda **Metsi ja maakasutust käsitleva juhtide deklaratsiooni** kaudu, tunnistades seega ka vajadust ühendada jõud maakasutuse kestliku ülemineku suunas, mis on üks Pariisi kokkuleppe eesmärkide saavutamise peamisi eesmärke.

Mõni päev pärast seda, 17. novembril 2021, edastas Komisjon oma määruse ettepaneku, milles käsitletakse teatavate raadamise ja metsade degradeerumisega seotud kaupade ja toodete Euroopa Liidu turul kättesaadavaks tegemist ja ELi eksportimist. Ettepaneku tekst, millest teatati komisjoni 2019. aasta teatises „*Ulatuslikumad ELi meetmed maailma metsade kaitseks ja taastamiseks*“, on osa liikmesriikide toetatavast terviklikust Euroopa Liidu strateegiast, mis on leidnud kinnitust **Euroopa rohelises kokkuleppes, ELi elurikkuse strateegias aastani 2030 ja Euroopa strateegias „Talust taldrikule“**. Kõnealuse määrusega püütakse vastata suurele ühiskondlikule nõudlusele, mida näitas komisjoni algatatud veebikonsultatsioonis osalemise ajalooliselt kõrge tase, mis on eelkõige seotud murega metsade arengu pärast ülemaailmsel tasandil; aastatel 1990–2020 kaotas maailm 420 miljonit hektarit ehk Euroopa Liidu pindalast suurema pindala ulatuses metsi.

Euroopa Liidul on nende ülemaailmsete nähtustega seoses eriline vastutus. EL tarbib märkimisväärses koguses riiklikest ja rahvusvahelistest allikatest pärit töötlemata ja pooltöödeldud tooteid. Sellest tuleneval äritegevusel ja tarneahelaga seotud tegevusel on seega suur negatiivne mõju keskkonnale, eelkõige raadamisele ja metsade degradeerumisele. Juba komisjoni 2013. aasta uuringust selgus, et Euroopa riigid vastutavad enam kui kolmandiku rahvusvahelise põllumajandustoodetega kauplemisega seotud raadamise eest.¹

Ettepanek, mille keskmes on oluline hoolsuskohustuse süsteem

Määruse ettepaneku eesmärk on tagada, et kohv, kakao, palmiõli, soja, veiseliha ja puit ning kõrvaltooted, nagu nahk, šokolaad või mööbel, mida imporditakse Euroopa Liitu ja turustatakse seal või mida eksporditakse Euroopa Liidust, ei oleks tootmise käigus põhjustanud raadamist ega metsade degradeerumist. Seega soovitakse ettepanekuga arvesse võtta põllumajandustootmise mõju nii raadamisele kui ka metsade degradeerumisele.

¹ Euroopa Komisjon, 2013. The impact of EU consumption on deforestation: Comprehensive analysis of the impact of EU consumption on deforestation (ELi tarbimise mõju raadamisele: põhjalik analüüs ELi tarbimise mõju kohta raadamisele). Euroopa Komisjoni keskkonna peadirektoraadi rahastatud uuring, mille viisid läbi VITO, IIASA, HIVA ja IUCN NL, <https://ec.europa.eu/environment/forests/pdf/1.%20Report%20analysis%20of%20impact.pdf>

Selle eesmärgi saavutamiseks tugineb määrus **hoolsuskohustuse süsteemile**, et **tagada väärtusahelate läbipaistvus ja jälgitavus**, käsitledes kõiki ettevõtjaid ja kauplejaid ühises ja ühtlustatud raamistikus. Kõnealune hoolsuskohustuse süsteem tugineb riskihindamisel põhinevale tulevikku suunatud lähenemisviisile. Ettevõtjad, kes esimest korda impordivad või ekspordivad määruse I lisas loetletud tooteid ELi, ja kauplejad, kes ei ole VKEd, peavad seega täitma hoolsuskohustuse täitmise korda, mida tõendab enne toodete turule laskmist esitatav kohustuslik deklaratsioon.

Sellega kaasneb jälgitavuse nõue, mis hõlmab teabe kogumist, et teha kindlaks toote tootmisallikas ning selle liikumine töötlemis- ja tarneahelas, samuti riskianalüüsi ja vajadusel kindlaksmääratud riski vähendamise meetmete rakendamist. Määruse sätted võimaldavad seega tagada, et tooted on **nii ebaseaduslikust kui ka seaduslikust** raadamisest vabad. Sätete tõhusus tuleb tagada pädevate asutuste kehtestatud kontrolli- ja karistussüsteemiga.

Selge ja ühine raamistik tõhusaks kohaldamiseks

Ettepaneku tõhusaks ja ühtlustatud rakendamiseks peavad **selle sätted olema ühiselt mõistetavad**. Seega võimaldavad kõigi poolt üheselt mõistetavad põhikontseptsioonide määratlused komisjoni kavandatavaid meetmeid praktikas rakendada.

Praegu puudub rahvusvaheline üksmeel metsade degradeerumise mõiste suhtes. Riikide tasandil on kasutusel mitu eri määratlust. Delegatsioonid on ELi turule lastud ja EList eksporditud toodetega seotud raadamise ja metsade degradeerumise riskiga tegeleva ajutise töörühma² raames teinud arvukaid märkusi nii metsade degradeerumise kui ka sellega seotud kestliku raie töö määratluse kohta.

Mõned delegatsioonid juhtisid tähelepanu ka raadamise määratlusele, mis võib olla liiga kitsas, kuna see piirdub metsade muutmisega põllumajanduslikult kasutatavaks, aga mõiste võiks hõlmata ka metsade muutmist mittepõllumajanduslikult kasutatavaks.

Nii 20. jaanuaril Amiens'is toimunud keskkonnaministrite mitteametlik kohtumine kui ka 21. veebruaril toimunud põllumajandus- ja kalandusministrite nõukogu istung näitas selgelt kõikide liikmesriikide toetust ettepaneku eesmärkidele. Liikmesriikidel oli kõnealustel kohtumistel ka võimalus jagada oma tähelepanekuid seoses ettepaneku teostatavuse, ettevõtjate ja pädevate asutuste halduskoormuse, asjaomaste kontrollide ulatuse, hõlmatavate kaupade ning ökosüsteemide kohaldamisala küsimuse ja mõistete määratlustega (sealhulgas metsade degradeerumise määratlus). Lõpetuseks väljendasid ministrid ka oma seisukohti seoses riiklike kogemustega keskkonnapoliitika valdkonnas ja Euroopa Liidu puidumääruse kohaldamisel.

² ELi turule lastud toodetega seotud raadamise ja metsade degradeerumise riskiga tegelev ajutine töörühm.

Ettepaneku üle toimub tehniline arutelu ajutises töörühmas, kuhu kuuluvad eksperdid erinevatest asjaomastest sektoritest. Eesistujariigi korraldatud arvamuste vahetus võimaldas viia läbi ettepaneku esimese läbivaatamise ning liikmesriikidel oli võimalus väljendada oma seisukohti kõikide artiklite kohta. Tehniliste arutelude käigus kerkisid esile mitmed olulised küsimused: määratlused, vastavus WTO nõuetele, koostöö kolmandate riikidega, kavandatavate sätete proportsionaalsus ning määruse eelnõu rakendamise seotud halduskoormus.

Läbirääkimiste edendamiseks palutakse ministritel vahetada arvamusi järgmistes küsimustes.

1. *Hoolsuskohustuse süsteemi tulemuslik ja teostatav rakendamine on väga oluline vajaliku jälgitavuse saavutamiseks, millega kindlustada, et tootetega ei ole kaasnenud raadamist ega metsade degradeerumist. Millised on Teie ettepanekud tulemusliku ja tõhusa hoolsuskohustuse süsteemi tagamiseks?*
2. *Määruse praktikas rakendamine tugineb kahtlemata määruse põhimääratluste ühtsele kohaldamisele. Ehkki teatavad mõisted on määratletud, ei ole nende kasutamine Euroopa ja rahvusvahelisel tasandil ühtlustatud. Pidades silmas määruse rakendamise hõlbustamist, millised on Teie ettepanekud selliste mõistete nagu raadamine, metsade degradeerumine ja sellega seotud kestlik raietöö ühiseks määratlemiseks, tuginedes parimatele olemasolevatele teaduslikele teadmistele?*

Kõneaeg: 3 minutit liikmesriigi kohta